

Hmeljarski vestnik

Glasilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino v Žalcu

Izhaja mesečno enkrat — v hmeljski sezoni tudi večkrat v neobveznem obsegu
Člani Hmeljarskega društva prejemajo list brezplačno

Štev. 5.

Žalec, dne 1. maja 1936

Leto III.

Peronospora in bakreno apno „Sfinks“

V svrhu zatiranja peronospore se je dosedaj uporabljala skoraj izključno brozga iz modre galice in apna, ali t. zv. bordoška brozga. Ker pa je priprava te brozge zelo komplicirana, so se že več let sem vršili v Nemčiji in na Češkem poizkusi z različnimi preparati, med drugimi tudi z bakrenim apnom Sfinks, izdelkom tvrdke Bochuminski kemični zavodi d. d., v Novem Bochuminu in rezultati so pokazali, da se je sredstvo povsod dobro obneslo.

Fitopatolog g. dr. Blattny, ki je našim hmeljarjem po svojih preiskavah hmeljskih boleznih dobro znan, piše o tem preparatu sledeče: »Rad Vam potrjujem, da se je bakreno apno Sfinks obneslo ne samo proti peronospori na hmelju, temveč tudi proti peronospori na vinskem trsju in Moniliji ter fusikladiju ali škrlupu. V vseh teh slučajih je popolnoma nadomestovalo brozgo iz galice (bordoško brozgo) in ima napram tej prednost, da se najenostavnejše pripravlja.«

Sestavina tega preparata je v bistvu ista kot pravilno pripravljena mešanica modre galice in apna, je torej jasno, da morajo biti tudi uspehi isti. Kar daje prednost preparatu »Bakreno apno znamke Sfinks« je pa, da je priprava brozge enostavna, ker se uporablja vedno le v koncentraciji 1%. Pomeša se 1 kg bakrenega apna v 100 litrov vode tako, da se eventualne grudice popolnoma raztopijo in brozga je za uporabo gotova. Ni torej skrbi, da brozga ne bi bila pravilno pripravljena, a kar je glavno, je to, da se brozga iz bakrenega apna Sfinks neomejeno dolgo drži, dočim moramo bordoško brozgo najpozneje v teku 24 ur porabiti, sicer izgubi svojo učinkovitost in je škropljenje brezuspešno.

Pri poskusih v letu 1935. v Savinjski dolini je bil uspeh skoraj povsod 100%. Škropljeno blago je bilo brez izjeme lepo zeleno in brez t. zv. apnenih peg, katere se pri škropljenju z brozgo iz galice skoraj redno pokažejo.

Kakor na hmelju so se vršili v pretečenem letu poskusi tudi v vinogradih, na trsju in na sadnem

P O L Y B A R I T

proti RDEČEMU PAJKU

se dobi pri tvrdki IVAN VIRANT, Žalec

drevju pri: Veleposestvu »Dom Padolli« v Kresnicah pri Mariboru ter graščini B. M. pl. Komorzynska, v Velenju. V obeh primerih se je brozga bakrenega apna Sfinks v vsakem oziru obnesla in so tozadevne izjave na razpolago.

Oviralo pa je uporabo bakrenega apna edino le dejstvo, da je bilo isto vsled visoke carine in tovarnine iz inozemstva predrago. 1 kg tega preparata je stal Din 13.—

Da pa zamore priti uporabljanje bakrenega apna Sfinks v poln razmah, se je odločila zgoraj omenjena čehoslovaška tvrdka, izdelovati to sredstvo v enaki kvaliteti pri svoji jugoslovanski tovarni kemičnih izdelkov Zorka d. d., v Subotici. Na ta način odpadejo carinski in prevozniki stroški in posledica je, da stane letos 1 kg preparata samo Din 8.50.

Interesantna je kalkulacija izdatkov med uporabo galice in bakrenega apna Sfinks. Za štirikratno brizganje 1000 rastlin se porabi približno 1000 litrov brozge, povprečno 1 in ¼-odstotne koncentracije galice in ta brozga stane brez dela s top-

lenjem Din 70.50
Za 1000 litrov brozge iz bakrenega apna
Sfinks potrebujemo 10 kg preparata
à Din 8.50 » 85.—

Razlika pri 1000 rastlinah znaša torej Din 14.50

Niso pa vračunani: Delo, zamuda časa in obraba posode, katera je pri pripravljanju galice in apna brez-pogojno potrebna.

Pri vinskem trsju in sadnem drevju, kjer je potrebna 2—3% raztopina galice, je pa kalkulacija seveda veliko ugodnejša za bakreno apno, ki se uporablja vedno le v koncentraciji 1%.

Bakreno apno Sfinks je v zalogi pri generalnem zastopstvu: Ivan Virant, Žalec.

Krajevne zaloge so:

Mozirje: Gospodarska zadruga.

Letuš: Adalbert Sulcer.

Braslovče: Gospodarska zadruga,

Maršič Riko.

Polzela: Josip Tiršek,

Josip Rojnik.

BAKRENO APNO

proti PERONOSPORI

se dobi pri tvrdki IVAN VIRANT, Žalec

BRIZGALNE HEROMAX

so priznane najboljše

Zaloga pri tvrdki IVAN VIRANT, Žalec

Št. Jurij ob Taboru: Maks Cukala.

Prekopa: Ludovik Košir.

Vransko: Franc Oset.

Št. Pavel pri Preb.: Norb. Zanier & sin.

Št. Peter v Sav. dol.: Anton Cvenkel,
Julijana Matko.

Podlog: Jakob Fischer.

Griže: Jakob Fischer podr.

Petrovče: Anton Vodenik.

Celje: Ivan Ravnikar, Celje.

Josip Zidanšek, Sp. Hudinja.

Gnojenje hmelja v maju

Dr. Fritz Zattler, vodja zavoda za zaščito rastlin v München-u je izdal na podlagi večletnih poskusov na hmelju zelo zanimivo knjigo pod naslovom: »Ovršno gnojenje s kalijem v hmeljarstvu« (Kopfdüngung mit Kali im Hopfenbau). Tu hočemo navesti kratek izvleček iz tega dela.

Kakor znano, potrebuje hmelj največ kalija tedaj, ko se prične cvet razvijati. Če v tem času hmeljski rastlini primanjkuje kalija, obrodi manj kobil in to grobih in manj smolnatih, zlasti pa v barvi zelo slabih. Pri pomanjkanju kalija dobe spodnji listi rdečerjave lise in se robovi začno sušiti. Novi listi so vedno manjši in se zavijajo navzdol, rastlina ne doseže normalne višine in zelo slabo rodi, včasih pa sploh ne cvete.

Take pojave zamoremo letno opazovati v naših nasadih. Tudi so taki nasadi navadno močno napadeni od peronospor.

Ker je hmeljska rastlina že skoraj povsod izčrpalala prirodne zaklade kalija in se s hlevskim gnojem nikdar ne zamore dodati potrebne količine kalija, je neobhodno potrebno, da se sredi maja gnoji hmeljskim rastlinam s 40%-no kalijevo soljo. Najbolje se je izkazalo na 1.000 rastlin 50—75 kg 40%-ne kalijeve soli. Če smo zadostno pognojili s hlevskim gnojem, naj se trosi 50 kg, drugače pa 75 kg ali pa 3—4 velike žlice okoli vsake rastline.

Na podlagi teh ugotovitev se nujno priporoča, da bi tudi naši hmeljarji po tem načinu gnojili. Ker se je sedaj 40%-na kalijeve sol zopet pocenila, je to vsakemu hmeljarju lahko izvedljivo, ker si s tem zasigura pridelek in ščiti rastlino pred peronosporo. Cena za 50—75 kg 40%-ne kalijeve soli je sedaj 78 do 118 Din, toraj toliko, kolikor stane 4—6 kg hmelja. Če se pomisli, da se na ta način pridela 30—35 kg več hmelja in to prvovrstne kakovosti, potem se bo sedaj spomladi vsak hmeljar posluževal tu navedene načina gnojenja.

Kako pripravimo bakreno-apneno brozgo za škropljenje proti peronospori?

Za 1%-no brozgo se raztopi v 50 litrih mehke vode 1 kg bakrene galice vsaj 24 ur pred škropljenjem (galica je namreč težko topljiva) najbolje na ta način, da se obesi galica v vreči v kad.

V drugi posodi s 50 lit. mehke vode pa se raztopi $\frac{3}{4}$ —1 kg živega ali $1\frac{1}{2}$ —2 kg gašenega apna. Apno je treba topiti skozi sito, da ostane tekočina čista od razne nesnage in kamenja.

Obe raztopini se zlijeta istočasno med neprestanim mešanjem v tretjo večjo (najmanj 100 litrsko) posodo. Ako pa ni tretje posode na razpolago, pa se vliva med stalnim mešanjem bakreno galično raztopino v apneno vodo.

V pravilno pripravljene brozgi mora rdeč lakmusov papir postati plav, bel fenolftalein pa rdeč. Ako papir ne postane plav oziroma rdeč, je treba dodati brozgi še toliko apna, da dobi papir pravilno barvo.

Pred vlivanjem v škropilnico se mora brozga vsakokrat dobro premešati.

Bakreno-apnena brozga ohrani svojo moč samo 24 ur. Z dodatkom 1—2 l mleka na 100 l se podaljša uporabnost iste za 2—3 dni.

Sama bakrena galica pa se lahko za dalj časa, tudi za več mesecev, v gostejši sestavi v naprej raztopi. Na primer v 50 l vode 10 kg galice. Za 1%-no brozgo se vzame potem na 100 l apnene vode samo 5 l galične raztopine, za $\frac{3}{4}$ %-no manj, za $1\frac{1}{4}$ %-no temu primerno več.

Kedaj in kako škropimo proti peronospori?

1. V mesecu maju, ko je hmelj približno 1 m visok, s $\frac{3}{4}$ %-no bakreno-apneno brozgo.
2. Koncem maja oziroma začetkom junija, v višini $2\frac{1}{2}$ —4 m, z 1%-no brozgo.
3. Pred cvetjem oziroma v cvetne nastavke z 1%-no brozgo.
4. Par dni potem, ko se hmelj razcvete s $\frac{3}{4}$ %-no brozgo.
5. Predno preide popolnoma v kobule z 1%-no brozgo.
6. V deževnem vremenu v kobule z $1\frac{1}{4}$ %-no brozgo.

Omenjene dobe škropljenja so navedene samo za normalna leta. V deževnem vremenu je potrebno večkratno škropljenje, ker se ravno v mokrih letih najbolj razmnožuje peronospora.

Škropiti je treba temeljito, to se pravi: rastlina mora biti od vseh strani dobro obrizgana, posebno pa spodnja stran hmeljskih listov, ker je ravno tu zalega peronospora. Za škropljenje je treba uporabljati dobre škropilnice s finimi razpršilniki. **Brozga mora ovlažati rastlino kot rosa oziroma megla.**

Škropljenje v rosi, deževnem vremenu in v hudi vročini med opoldanskimi urami je opustiti; v prvih dveh slučajih ne koristi, v tretjem je pa škodljivo.

HMELJARJI! Ravnajte se po teh navodilih, ker samo na ta način boste uspešno zaščitili vaše nasade proti peronospori!

FRANC TURNŠEK, Celje:

Hmeljski škodljivci

Nobeno leto še ni bilo toliko zanimanja za hmeljske škodljivce, kakor lani. Ugibalo in svetovalo se je od strani strokovnjakov na vse načine, kako uničiti to golazen. Upravičeno so bili hmeljarji v skrbeh za svoj pridelek, saj se je pojavil zopet rdeči pajek, kakor pred 24 leti, ko so bili nekateri napadeni nasadi kakor požgani.

Toda takrat še ni bilo nikakih obrambnih sredstev, danes pa imamo tega dovolj, je pisal neki strokovnjak v svojem glasilu. Navedeni so bili razni preparati, ki se šele preskušajo, kar je imelo za posledico, da si je marsikateri hmeljar več škodoval, kakor koristil. Med drugimi se je priporočalo tudi arzenove preparate. Sicer je res, da se rabi za varjenje piva tako malenkostne količine hmelja kot pridelek, da je skoraj dvomljivo, v koliko bi mogel z arzenom škropljen hmelj škodovati zdravju pivca, vendar je treba pomisliti, da pusti vsaka pivovarna napraviti po svojem kemiku pred uporabo hmelja točno analizo in kaj bi bilo, če bi se dognalo potom analize, da vsebuje hmelj gotove količine arzena?

Hmeljarji naj nikar ne nasedajo takim nasvetom, ker bi se prav lahko zgodilo, da bi izgubili na mah vse odjemalce in bi se sploh prepovedal uvoz našega hmelja v druge države!

Ker je hmeljarstvo za Savinjsko dolino življenjske važnosti in ker občuti njegovo krizo tudi državna in banovinska blagajna, saj so bili v času ugodne hmeljske konjunktore savinjski hmeljarji najboljši davkoplačevalci, bi bila dolžnost kmetijskega ministrstva in banske uprave, da nudita ogroženemu hmeljarstvu vso pomoč, da se začne že enkrat po dobro sestavljenem načrtu in s **prisilnim** zakonom z zatiranjem živalskih in rastlinskih škodljivcev hmeljske rastline. Banska uprava naj bi imenovala za to posebnega strokovnjaka, **ki bi moral imeti dovolj teoretične in praktične izkušnje v hmeljarstvu.**

Sresko načelstvo pa naj bi strogo ukazalo, da se mora hmeljevina v jeseni, kakor hitro se za silo posuši, porezati, spraviti na kupe — ravno tako tudi odpadli listi — in požgati! Hmeljarjem naj bi bilo strogo in pod kaznijo prepovedano uporabljati hmeljevino za steljo, ker ni boljšega prezimovališča, za vsakovrstno golazen in peronosporo, kakor je

hlevski gnoj. Spomladi pa zanesemo z gnojem vso golazen in peronosporo zopet v hmeljišče.

Ravnatoko naj bi se požgali spomladi takoj po obrezovanju hmeljske korenike vsi hmeljevi sadeži in odpadki.

Za nove nasade pa naj bi si hmeljarji preskrbeli prvovrstne in zdrave sadeže, ki jih je treba pred sajenjem razkužiti na ta način, da jih namakajo nekaj časa v GARKONOVI raztopini. Hmeljska korenika naj bi se takoj po rezi — predno se zasuje z zemljo — oškropila z GARKONOVO raztopino, ki je za rastlino **popolnoma neškodljiva, uničila pa bi se na ta način že v kali večina škodljivcev!**

Tržna poročila

V mesecu aprilu je bila kupčija na našem tržišču zelo živahna in je izgledalo, da bo prodan ves hmelj. Prodanih je bilo 400 kvintalov hmelja po cenah Din 10— do Din 16— za drugovrstno in tretjevrstno blago. Cene za prvovrstni hmelj se niso nastavile. Koncem meseca je ležalo v rokah par producentov samo še okrog 100 kvintalov hmelja lanskega pridelka. Tako kot naš okoliš, ni razprodan noben drug hmeljski okoliš.

Na svetovnih hmeljskih tržiščih so se cene hmelju učvrstile in ostale zaenkrat nespremenjene.

OPOZORILO VSEM SAVINJSKIM HMELJARJEM!

Vljudno Vas obveščamo, da priredi naša podružnica v nedeljo, dne 3. maja 1936 ob 9. uri dop. poskusno in propagandno škropljenje hmelja proti peronospori na njivi g. Mihaela Jošt-a pri Žalcu, nasproti gostilne Aubrecht. Sodelovalo bo 10—15 škroplilnic raznih tipov, domačih in inozemskih, tako, da bo zamogel vsak na licu mesta vse škroplilnice pregledati in preizkusiti.

Hmeljarji, pridite polnoštevilno!

Podružnica Slov. kmetijske družbe v Žalcu.

Rotenoks in Erysit

Hmeljar ko društvo javlja, da ima za svoje člane **brezplačno** na razpolago v svrhu preskusov v manjših količinah nekaj **ROTENOKSA**, najboljšega sredstva zoper **bolhača** in nekaj **ERYSITA**, učinkovitega sredstva zoper **rdečega pajka**.

Kdor se hoče prepričati o učinkovitosti obeh sredstev, naj se zgledi ustmenim ali pismenim potom.

V nevarnosti

je tvoj denar doma pred ognjem in tatovi!

Nalagaj

denar v domače hranilnice!

Zaupaj svoj denar

HRANILNICI DRAVSKE BANOVINE

(prej JUŽNOŠTAJERSKA HRANILNICA)

v Celju, nasproti pošte.

Za hranilnico jamči Dravska banovina z vsem premoženjem in davčno močjo.

Nove vloge so takoj izplačljive.

Žveplova apnena brozga

je priznано učinkovito sredstvo za uničevanje hmeljskih škodljivcev, zlasti proti rdečemu pajku, bolšicam in ušem.

Z enakim uspehom se uporablja za zatiranje trsnih, sadnih in vrtnih škodljivcev.

Izdeluje jo v priznано najboljši kakovosti:

Anton Jurca naslednik

Milko Senčar

tovarna žveplovih izdelkov **P T U J**

16% apnena sečnina

OZ.

40% sečnina, pomešana

s pepelom, je najboljše dušično gnojilo za hmelj, ki slabo napreduje!

Sečnina prisili hmeljno trto, da **cveti bujno**, kobule postanejo lepo **živo - zeleno - zlate barve**, z mnogo lupulina in prijetno - **plemenito aromo**.

Hmeljarji !

Kakovostni hmelj se bo lahko prodal. Skrbite za to, da ga z napačnim gnojenjem ne pokvarite.

Uporabljajte od dušičnih gnojil, sedaj za pomladansko gnojenje **samo sečnino!**

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši Narodni dom

Glavnica in rezerve
nad Din 16,500.000

Kupuje in prodaja devize in valute

Izdaja uverenja za izvoz blaga

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter nudi za nje popolno varnost in ugodno obrestovanje

Podružnici:

Maribor, Šoštanj